

גמרא

54 הגמרא מבארת את הדין במשנה בענין פקיעי עמיר, כיפין וזירין: **אמר**
 55 **רב הונא**, **הן הן פקיעין הן הן כיפין** – פקיעין וכיפין שניהם חבילות
 56 קשים של שבלים, אלא **שפקיעין תרי** – קשורים בשני קצוות
 57 החבילה, ואילו **הכיפין תלתא** – קשורים בקשר שלישי באמצעיתה.
 58 הזירין הם חבילות **דארין** – ענפים לחים שנקצצו מעץ ארז. ו**הכי**
 59 **קאמר** – וכך הוא פירוש המשנה, **מתירין פקיעי עמיר** – את חבילות
 60 הקש **לפני בהמה** כדי שתוכל לאוכלם, ו**מפוסקסין** – וכן מפזרים את
 61 הקשים כדי שתריח את ריחם ותאבה לאוכלם, **והוא הדין לכיפין**
 62 – (הקשורים בשלשה קשרים) מותר להתיר את חבילות הקש ולפזרם
 63 לפניו אף שהטירחה מרובה, לפי שהקש גם בהיתרו קשור מן הסתם
 64 מיועד למאכל בהמה, ומותר לטרוח בשבת במאכל בהמה כדי
 65 להטעימו לה. **אבל לא את הדין** – (ענפי הארז הלחים) **לא לפוסקס**
 66 – לפזרם ולא להתיר את אוגדם, לפי שמן הסתם אינם עומדים
 67 למאכל בהמה והתרתם ופיזורם נחשב שמתקן אותם בשבת לאכילה
 68 ואסור.
 69 הגמרא מבארת את שיטת רב הונא: **אמר רב הסדא**, **מאי טעמא**
 70 **דרב הונא**, **קא סבר למטרח באוכלא מרחינן** – דבר שהוא אוכל
 71 בהמה מותר לטרוח בו להשיחו, אבל **לשווי אוכלא לא משינינן** –
 72 דבר שאינו ראוי לאכילה, אסור לתקנו בשבת לאכילה משום הולדת
 73 אוכל.
 74 הגמרא מביאה דעה החולקת על רב הונא בביאור המשנה: **רב**
 75 **יהודה אמר**, **הן הן פקיעין הן הן זירין** – פקיעין וזירין שניהם קשים
 76 של שבלים, אלא **שפקיעין תרי** – קשורים בשני קצוות הקשים, ואילו
 77 הזירין **תלתא** – קשורים בקשר שלישי באמצעיתם. **הכיפין** הם
 78 חבילות **דארין** – של ענפי ארז לחים. ו**הכי קאמר המשנה**, **מתירין**
 79 **פקיעי עמיר** – את חבילות הקש **לפני בהמה**, כיון שבעודם קשורים
 80 אינם נחשבים לאוכל, ובהתרת הקשרים מתקנם לאכילה, וחכמים
 81 התירו זאת מחמת צער הבהמה. **אבל פספוסין לא** – אבל אסור
 82 לפזרם כדי להטעים עליה את אכילתם, לפי שזו טירחה שלא לצורך.
 83 **וכיפין פספוסין נמי מפוסקסין** – וחבילות של ענפי ארז לחים מותר
 84 אף לפזרם, כיון שללא הפיזור אין הם נחשבים לאוכל, והפיזור
 85 מתקנם לאכילה, וחכמים התירו זאת משום צער הבהמה, **אבל לא**
 86 **הדין לפוסקס** – לא התירו לפזר את חבילות הקשים הקשורים
 87 בשלשה קשרים, **אלא להתיר אוגדם** כדי שהבהמה תוכל לאוכלם.
 88 הגמרא מבארת את שיטת רב יהודה: **אמר רבא**, **מאי טעמא דרב**
 89 **יהודה**, **קסבר שווי אוכלא משינינן** – תקון דבר שיהיה ראוי למאכל
 90 בהמה, כגון התרת הקשרים, התירו משום צער הבהמה, אבל **מטרח**
 91 **באוכלא לא מרחינן** – אבל דבר שהוא מאכל בהמה אסור לטרוח
 92 בו לתענוג בעלמא, כגון פיזור הקשים, לפי שזו טירחה שלא לצורך.
 93 מקשה הגמרא: **הנן במשנה**, **אין מרסקין את השחת ואת החרובין**
 94 **לפני בהמה**, **בין בהמה דקה ובין בהמה גסה**. מדייקת הגמרא: **מאי**
 95 **לא חרובין דומיא דשחת** – האם אין כוונת המשנה שהחזירה שחת
 96 וחרובים ביחד, ללמדנו שמדובר בחרובים הדומים לשחת, **מה שחת**
 97 **דרביבי** – כשם שסתם שחת רכה וראויה לאכילה אף בלא הריסוק,
 98 **אף חרובין דרביבי** – גם החרובים רכים וראויים לאכילה בלא ריסוק,
 99 ונאמר במשנה שאין לרסקם עבור הבהמה, **אלמא לא מרחינן**
 100 **באוכלא** – מוכח שאין טורחים במאכל בהמה לשם תענוג, ו**יתובתיה**
 101 **דרב הונא**.
 102 מתרצת הגמרא: **אמר לך רב הונא**, **לא** – אין כוונת המשנה לדמות
 103 את החרובים לשחת, אלא להיפך, **שחת דומיא דחרובין** – כוונת
 104 המשנה לדמות את השחת לחרובים, **מה חרובין דאקושי אף שחת**
 105 **דאקושי** – כשם שסתם חרובים הם קשים ואינם ראויים לאכילה ללא
 106 ריסוק כך השחת קשה, וכגון שהתייבשה וצריך לרסקה כדי שתהיה

1 **יתד באילן**, ו**תלה בה** – (ביתד) **בלבלה** – סל, והניח בכלכלה את
 2 עירובו, והתכוין לשבות ברשות הרבים תחת האילן, אם הכלכלה
 3 עומדת **למעלה מעשרה טפחים** מקרקע רשות הרבים, **אין עירובו**
 4 **עירוב**, משום שסתם כלכלה רחבה ארבעה טפחים, והרי היא רשות
 5 היחיד, ונמצא שאינו יכול ליטול את העירוב מהכלכלה למקום
 6 שהתכוין לשבות בו, ומשום כך אינו קונה שבייתה על ידי עירוב זה,
 7 שכן היא סעודה שאינה ראויה לו, שאינו יכול ליטלה למקומו
 8 ולאוכלה. אבל אם הכלכלה עומדת **למטה מעשרה טפחים**, **עירובו**
 9 **עירוב**, משום שעירובו נמצא באותה רשות שהתכוין לשבות בה.
 10 מסיק רב מרשיא את קושיותו על דברי רבא: ויש לדייק בברייתא
 11 זו, **דמעמא** – שהטעם שלמטה מעשרה טפחים עירובו עירוב, הוא רק
 12 משום **הנעין יתד באילן** והניח עליה את הכלכלה, ונמצא שהכלכלה
 13 היא רק צידי צדדים של האילן, **הא** – אבל אם **לא נעין יתד**, אלא
 14 קשר את הסל בצידי האילן עצמו, **אפילו** אם עומדת הכלכלה **למטה**
 15 **מעשרה טפחים**, הדין הוא **שאין עירובו עירוב**, משום שאינו יכול
 16 לקחת את העירוב מהכלכלה, כיון שבגטילת העירוב, הוא משתמש
 17 בצידי האילן. ו**הא תנא** – והרי לפנינו תנא זה של הברייתא,
 18 **דקאמר** – שאוסר להשתמש **בצדדין**, ו**קשרי** – ומתיר להשתמש
 19 **בצדי צדדין**, שהרי התיר להשתמש בסל התלוי ביתד. וקשה על
 20 רבא שאמר שהאוסר בצדדים אוסר גם בצידי צדדים.

21 מתרצת הגמרא: **אמר רבא**, יש לומר, שבאמת אין לחלק בין
 22 צדדים לצידי צדדים, והתנא של הברייתא שהתיר ליטול מהכלכלה
 23 התלויה ביתד, סובר שאף צדדים מותרים, והטעם שאסר ליטול
 24 מכלכלה הקשורה באילן עצמו, הוא משום **דהכא** – שכאן בברייתא,
 25 **בלבלה דחוקה עסקינן** – מדובר בסל שפיו צר, ויכול להכניס
 26 לתוכו את ידו רק בדוחק, **דביתרי דשקיל ליה לעירוב** – שבשעה
 27 שהוא נוטל את העירוב, מהכלכלה הקשורה באילן, **קמגיד ליה** –
 28 הוא מנענע **לאילן**, ו**קמשמש באילן גופיה** – והרי הוא משתמש
 29 באילן עצמו ולא רק בצידי האילן. מסיקה הגמרא: ו**הלכתא**, **צדדין**
 30 **אסורין**, אך **צדי צדדין מותרין**.

31 הגמרא מבררת כיצד יש לנהוג מאחר שכך נפסקה ההלכה: **אמר רב**
 32 **אשי**, **השחת דאמרת** – מעתה שנפסקה ההלכה **שצדדין אסורין**,
 33 **הא דרנא דמקלא** – סולם זה שעולים דרכו לסוכה שעשויה לשומרי
 34 השדה, הבנויה על עמודים וסמוכה לאילן, **לא לינחיה איניש**
 35 **אדיקלא** – לא ישעין אדם את ראש הסולם על האילן, משום **דהו**
 36 **להו** – שכשעולה בסולם הוא משתמש **בצדדין**, וצדדים אסורים.
 37 **אלא לינחיה אננואוי לבר מדקלא** – ישעין אותו על יתד הנעוץ
 38 בצידי הדקל, שהייתו הוא צדדים והסולם יהיה צידי צדדים. ו**כי**
 39 **סליק** – ובשעה שעולה בסולם, **לא לינח ברגעיה אננואוי** – לא יניח
 40 את רגלו על היתד, שלא להשתמש בצדדים של האילן, **אלא ליתנח**
 41 **אנקנין** – אלא יניח רגלו על שליבות הסולם, או על הקנים היוצאים
 42 מהעמודים המעמידים את סוכת הנוצרים.

משנה

43 המשנה עוסקת באופני הכנת אוכל לבהמה המותרים והאסורים
 44 בשבת: **מתירין בשבת פקיעי עמיר** – אגודות של קש **לפני בהמה** כדי
 45 שיהא נח לה לאוכלם, ו**מפוסקסין** – ומפזרים את **הכיפין** כדי
 46 שהבהמה תריח את ריחם ותאבה לאוכלם. **אבל לא מפזרים את**
 47 **הזירין**, ובגמרא יתבאר מה הם כיפין וזירין. **אין מרסקין** – (מחכתים)
 48 **לא את השחת** – (תבואה שעדיין לא נגמר שליש בשולה ונקצרת
 49 לצורך מאכל בהמה) **ולא את החרובין לפני בהמה** כדי להקל
 50 עליה את אכילתם, **בין בהמה דקה ובין בהמה גסה**, לפי שזו טרחה
 51 שלא לצורך. **רבי יהודה מתיר ריסוק חרובין** לבהמה **דקה**, לפי
 52 ששיניה דקות ואינה יכולה לאכלם ללא ריסוק.
 53

1 ראויה למאכל, ובשבת הדבר אסור. שואלת הגמרא: הֲיָכִי מִשְׁפַּחַת
2 לָהּ – איך יתכן ששחת תתקשה עד שלא תהיה ראויה למאכל בהמה.
3 משיבה הגמרא: פְּעִילֵי זִמְתֵּי – בחמורים צעירים ששחת יבשה קשה
4 להם לאכילה וצריך לרסקה בעבורם.
5 הגמרא מקשה על רב הונא מהמשך המשנה: הָאֵל שָׁמַע, רַבִּי יְהוּדָה
6 מִתִּיר פְּחָרוֹבִין לְדָקָה. מדייקת הגמרא: לבהמה דָּקָה אֵין – התיר
7 רבי יהודה לרסק את החרובים לבהמה גִּפְסָה לֹא התיר לרסק, אֵי
8 אִמְרַת בְּשִׁלְמָא – זה מובן אם תאמר שִׁתְנָא קָמָא שאסר לרסק
9 חרובין סָבַר [כדברי רב יהודה] שְׁמִיטָרָה בְּאוֹכְלָא לֹא מְרַחֲיֵנָּה, שְׁוִי
10 מְשֻׁינָּה – אבל לתקן דבר שיהא ראוי לאכילה התירו [וחרובים
11 לדעתו ראויים לאכילה ללא ריסוק על כן לא התיר לרסקם], הֲיִינוּ
12 דִּקְאָ אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שריסוק הַפְּחָרוֹבִין לְדָקָה, גִּפְסָה שְׁוִי אוֹכְלָא
13 הוּא – גם נחשב לתיקון אוכל ומותר, אֵלֶּא אֵי אִמְרַת שִׁתְנָא קָמָא
14 סָבַר [כדברי רב הונא] שְׁוִי אוֹכְלָא לֹא מְשֻׁינָּה – שתיקון אוכל
15 אסור אבל מִיטָרָה בְּאוֹכְלָא מְרַחֲיֵנָּה – לטרוח בהשבחת האוכל
16 מותר [ואסר לרסק חרובים לפי שסבר שאינם ראויים לאכילה אף

17 לבהמה גסה ללא ריסוק, אם כן רַבִּי יְהוּדָה דִּמְתִּיר פְּחָרוֹבִין לְדָקָה
18 טעמו הוא משום שראויים החרובים לדקה אף ללא ריסוק, ולפי זה
19 לא מובנים דבריו שהתיר רק לדקה ולא לגסה הלא כָּל שָׁבֵן שעליו
20 להתיר לְגִפְסָה, שהרי עבודה הריסוק הוא ודאי רק השבחת האוכל,
21 וכך היה למשנה לומר 'רבי יהודה מתיר בחרובין לגסה', כיון שזו
22 טירחה באוכל.
23 מתרצת הגמרא: מִי סָבְרַת – וכי סברת שרבי יהודה שנקט דָּקָה,
24 התכוין לבהמה דָּקָה מִפְּשֵׁי, אין זה כך, אלא מֵאֵי – מה הכוונה דָּקָה,
25 בהמה גִּפְסָה, וּמֵאֵי קָרִי לָהּ – ומדוע קרא לה דָּקָה, דִּדְיִיקָא בְּאוֹכְלָא
26 – משום שהיא לועסת היטב את האוכל ומדיקה אותו.
27 מקשה הגמרא: הָאֵל מְדַקְתָּנִי רִישָׁא – הלא ממה ששנינו ברישא של
28 המשנה בדברי תנא קמא אין מרסקין וכו' בֵּין דָּקָה וּבֵין גִּפְסָה מובן
29 שהכוונה לבהמה הדקה והגסה, מְכַלְל דִּרְבִּי יְהוּדָה שחולק על תנא
30 קמא כשהוא אומר דָּקָה בהמה דָּקָה מִפְּשֵׁי קָאָמַר. מסיימת הגמרא:
31 קְשִׁיָּא – נשאר קושיא על רב הונא.
32 הגמרא מקשה על רב יהודה ממשנה להלן (קנ"ו): הָאֵל שָׁמַע מְחַתְּכִין

שבת דף קנה עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום חמישי) קמג

שנינו במשנה: אין מאמירין את העגלים אבל מלעיטים אותם. מבארת הגמרא: איזו היא המראה ואיזו היא הלעטה, אמר רב יהודה, המראה היא נתינת האוכל בעומק גרונה של הבהמה למקום שאינה יכולה להחזיר, והלעטה היא נתינת האוכל למקום שיכולה להחזיר. רב חסדא אמר, אידי ואידי – זה וזה, כלומר גם המראה וגם הלעטה נותן את האוכל למקום שאינה יכולה להחזיר, וההבדל ביניהם, שהמראה נעשית בכלל, כגון בכף, והלעטה נעשית ביד. מקשה הגמרא: מתיב רב יוסף, שנינו בברייתא, מהלקטין לתרגולין ואין צריך לומר שמלקטין, ואין מלקטין ליוני שובך וליוני עלייה, ואין צריך לומר שאין מלקטין. מבארת הגמרא: מאי – מהו מלקטין ומאי – ומהו מלקטין. אילימא – אם נאמר שמלקטין הכוונה דקפי ליה – שתוחבו לפיו בידים למקום שיכול להחזיר, ומלקטין – הכוונה דשדי ליה קמיהו – שמטיל לפניהם את האוכל, מכלל – משמע מזה יוני שובך ויוני עלייה שנאמר שאין מלקטין להם, מישדא קמיהו נמי לא – אפילו להטיל אוכל לפניהם אסור, וזה תמוה שהרי אין בכך כל טירחה. אלא לאו – אלא ודאי פירוש מהלקטין היינו שנותן את האוכל בגרונה למקום שאינה יכולה להחזיר, ומלקטין פירושו שנותן את האוכל למקום שיכולה להחזיר, וזה אסור ביוני שובך ויוני עלייה כיון שאין מוונותם עליו, אבל להניח אוכל לפניהם מותר בכל אופן כיון שאין בזה טירחה. ונמעתה, אם הברייתא התירה להלקיט לתרגולים, כלומר להניח את האוכל למקום שאינה יכולה להחזיר, ודאי גם הלעטה בעגלים וגמלים מותרת, מכלל – משמע מזה דהמראה שהמשנה אסרה, הכוונה להאכלתו בכלל, והלעטה שהותרה היינו כשמאכילו ביד, ותיובתא דרב יהודה שאמר שהמראה היינו נתינת האוכל למקום שאינה יכולה להחזיר.

מתרצת הגמרא: אמר לך רב יהודה, לעולם – באמת נוכל לפרש כמו שסברנו תחילה שמלקטין דקפי ליה בידים – שמאכילה בידים למקום שיכולה להחזיר, ומלקטין דשדי ליה קמיהו – שהוא מטיל לפניהם, ודקא קשיא לך – ומה שהקשית שלפי זה ביוני שובך ויוני עלייה, למישדא קמיהו נמי לא – אף להטיל לפניהם יהיה אסור ותמאתה על כך, התשובה היא, הני – התרגולים מוונותן עליך ולכן מותר להטיל לפניהם, והני – אבל יוני שובך אין מוונותן עליך לפי שמצוי להם אוכל בשדה, ולכן אף להטיל לפניהם אסור.

בדתינא – וכן שנינו בברייתא, נותנין מוונות לפני כלב, ואין נותנין מוונות לפני חזיר. ומה הפרש – הבדל בין זה לזה, זה – הכלב מוונותיו עליך וזה – החזיר אין מוונותיו עליך שהרי אמרו (סוטה מט) ארור אדם שמגדל חזירים, ולכן אסור לתת לפניו מוונות בשבת.

הגמרא מביאה ראייה לתירוצו של רב יהודה שאין מניחים מוונות לפני בעלי חיים שאין מוונותם עליו: אמר רב אשי, מתניתין נמי דיקא – ממשנתנו גם ניתן לדייק כך, נאמר שם אין נותנין מים לפני דבורים ולפני יונים שבשוק, אבל נותנין לפני אווזין ולפני תרגולין ולפני יוני הרדיסות. מבררת הגמרא: מאי טעמא – מדוע לאלו מותר ולא לאלו אסור, לאו – האם לא משום דהני – האווזים, התרגולים והיונים שבביתו אין מצוי להם מזון במקום אחר, ואחריות מוונותן עליך, ולכן מותר לו לתת לפניהם מים, והני – אבל הדבורים ויוני השוק אין מוונותן עליך ולכן אסור לתת לפניהם מים.

דוחה הגמרא: וליטעמך – ולשיתוך שאסור להניח מוונות לפני דבורים ויוני שובך, כיון שמוונותם אינם עליו, אם כן מאי איריא מיה – מדוע נקט התנא דוקא מים, אפילו חיטי ושערי נמי לא – אפילו חיטים ושעורים אסור לתת לפניהם כיון שאין מוונותם עליו. אלא שאני מיה דשכיחי באנקא – שונה דין המים לפי שהם מצויים להם באגם. כלומר אין ראייה מהמשנה שאסור לתת מוונות לפני מי שאין מוונותיו עליו, ויתכן שהדבר מותר, ועם זאת אין להניח לפניהם מים משום שהמים מצויים לדבורים וליוני השוק באגם.

כיון שעסקנו בענין מוונות של בעלי חיים, מביאה הגמרא דרשה בענין מוונות הכלב: דרש רבי יונה אפיתתא דבי נשיאה – בפתח

את הדלועין התלושים מערב שבת לפני הקהמה כדי שתאכלם, וכן מחתכין את הנבלה ואפילו נתנבלה היום לפני הכלבים ולא אסרו דברים אלו משום טירחה שלא לצורך. מדייקת הגמרא: מאי לאו דלועין דומיא דנבלה – האם אין כוונת המשנה שהזכירה דלועים ונבילה יחד, ללמדנו שמדובר בדלועים הדומים לנבילה, מה נבלה דרבינא – כשם שבשר הנבילה סתמו רך, אף דלועין דרבינא – אף הדלועים רכים ונחשבים אוכל עוד לפני החיתוך, ונאמר במשנה שמותר לחתכם לפני הבהמה, אלא מרחינן באוכלא – משמע שמותר לטרוח בהשבת האוכל עבור הבהמה, ותיובתא דרב יהודה שאמר שאסור לטרוח בהשבת האוכל.

מתרצת הגמרא: אמר לך רב יהודה לא – אין כוונת המשנה לדמות דלועין לנבילה, אלא להיפך, נבלה דומיא דדלועין, מה דלועין דאשני – כשם שהדלועים סתמן קשים אף נבלה דאשניא – קשה, ולכן התיר התנא לחותכם ולתקנם לבהמה לאכילה, משום צער הבהמה. שואלת הגמרא: והכי משפחת לה – איך יתכן שבשר נבילה יהיה קשה. משיבה הגמרא: מדובר בכשר פילי – של פילים שקשה ללעיסה לכלבים. אי נמי – אופן נוסף, בגווייתא וזמרי – בגויי כלבים קטנים שכל בשר נבילה קשה להם ללעיסה ללא חיתוך.

הגמרא מקשה על רב יהודה מברייתא: תא שמע, דתני רב חנן מנהרדשא, מפרכינן – מחתכים תבן ואספסתא – שחתן אף שהבהמה אוכלתם ללא חיתוך, ומערבין אותם יחד כדי שהבהמה תאכל את התבן עם השחת, אלא מרחינן באוכלא – מוכח שמותר לטרוח בהשבת האוכל עבור הבהמה ולא כרב יהודה שאוסר. מתרצת הגמרא: הברייתא שנקטה תבן מדברת בתינא סריא – בתבן סרוח קצת שללא תקון אינו ראוי למאכל בהמה, וכן בענין אספסתא, הברייתא מדברת בעלי וזמרי – בחמורים קטנים שאינם יכולים ללעוס את השחת, ועל ידי חיתוכם נתקנים התבן והשחת לאכילה, והדבר מותר לדעת רב יהודה.

משנה

משנתנו עוסקת באופני האכילת בעלי חיים בשבת: אין אוכסין – מאכילים את הנמל על ידי תחיבת אוכל רב לתוך גרונו בעל כרחו, ולא דורסין את האוכל לגמל בגרון אף שכמות האוכל קטנה משל האבסה, משום שזו טרחה חיתוך. אבל מלעיטין את הגמל, ובגמרא יבואר מה היא האבסה ומה היא הלעטה. ואין מאמירין את העגלים אבל מלעיטין אותם, והכוונה לאופני פיטום שונים ויבואר בגמרא, ומלקטין – תוחבים האוכל לגרון לתרגולין. ונותנין מים למורסן – קליפות של גריני החיטה הנפרדות ממנה בכתישתה והוא מאכל בהמה אבל לא גובליו – אין ללוש את המורסן במים. ואין נותנין מים לפני דבורים ולא לפני יונים שבשוק, והטעם משום שבעלי חיים אלה אין מוונותם עליו שהרי הם יוצאים לשדה וניזונים שם, או משום שהמים מצויים להם בשפע באגם, ולכן אין לו לטרוח עבורם, אבל נותנין מים לפני אווזין ותרגולין ולפני יוני הרדיסות שהם שלו ומוונותם עליו.

גמרא

הגמרא דנה באופני האכילת בעלי החיים שנזכרו במשנה. מבארת הגמרא: מאי – מה הכוונה 'אין אוכסין', אמר רב יהודה, אין עושין לה אבסו בתוך מטיה, כלומר אין מאכילים את הגמל כמות גדולה של אוכל בעל כרחו עד שיתרחבו מעיו כמו אבסו. שואלת הגמרא: מי איכא בי האי גווינא – האם שכיח להאכיל גמל בכמות כל כך גדולה של אוכל. משיבה הגמרא: אין – כן, ובדאמר רב ירמיה מדיפתא, לדידי חזי לי – אני ראייתיה הווא מטינא – את אותו הערבי דאכלא בורא – שקודם שיצא לדרך האכיל את גמלו בכמות של כור ואמעינא בורא – וגם הטעין על גבו כור מוונות לדרך מלבד שאר משאות.

1 ביתו של הנשיא, מאי דבתיב (משלי כט ז) 'ידע צדיק דין דלים', ידע
2 הקדוש ברוך הוא בכלב שמוזנותי מועטין, משום שבני אדם אינם
3 מרחמים עליו לתת לו הרבה מזונות, לפיכך שוהה אכילתו במעיו
4 שלשה ימים. ברתנן - וכן שנינו במשנה (אהלות פ"א מ"ז), בענין בעלי
5 חיים שאכלו בשר מת ושמטמא באוהלו, כל זמן שהבעל חיים חי אין
6 הבית נטמא, וכשימות יטמא הבית אם עדיין לא נתעכל בשר המת
7 במעיו, כמה תשהה אכילתו במעיו קודם שמת, ויהא הבית טמא
8 בטומאת אוהל, בכלב כל שלא עברו שלשה ימים מעת לעת,
9 שבשיעור זמן זה הבשר שבמעיו עדיין לא הספיק להתעכל, ומטמא
10 באוהל. ובעופות ובדגים שאכלו בשר מת, הבית נטמא אם לא שהו
11 קודם שמתו כדי שתפול הטומאה לאור ו-לאש ויתשרף, שאם שהו
12 שיעור זה אין הבית נטמא באוהל, לפי שהבשר הספיק להתעכל.
13 אמר רב המנונא, כיון שמצינו שהקפיד הקב"ה על מזונותיו של
14 הכלב, שפע מינה - נלמד מכך שאורח ארעא למשדא אומצא
15 לכלבא - שדרך ארץ היא לזרוק עצם לכלב. וכמה יתן לכלב, אמר
16 רב מרי, משה אודניה - בגדול מידת אוננו וחזקתא אבתריה - ומיד
17 אחר כך יתן לו הכאה במקל כדי שלא ימשך אחריו. הני מילי בדברא
18 - וכל זה דוקא בשדה, שאין לכלב בעלים שיתן לו מזונות, אכל
19 במתא -ו-בעיר שמן הסתם יש לו בעלים שזן אותו, לא יתן לו כלום
20 אם אין הוא בעליו, דאמא למסרד - כיון שיש חשש שימשך אחריו
21 ויגרם לו בכך הפסד שיצטרך לתת לו מזונות.
22 אמר רב פפא, לית דעניא מפלכא - אין עני מכלב, ולית דעתיר
23 מחזירא - ואין עשיר מחזיר, שכל מאכל טוב לו ומוצא תמיד אוכל,
24 ובני אדם מאכילים אותו במזון רב.
25 הגמרא חוזרת לדברי רב יהודה בענין המראה והלעטה, ומביאה
26 ברייתא המסייעת לו: תניא בנותיה דרב יהודה, איזו היא המראה
27 ואיזו היא הלעטה, המראה מה היא. מרביצה ופוקס את פיה,
28 כלומר מכריח את הבהמה לרבוץ ופותח את פיה ונותן בו חכה שלא
29 תוכל לסוגרו, ומאכילה פרשינן ומים כבת אחת, והמים מבליעים

את הכרשנים לתוך גרונה בעל כרחו. הלעטה מה היא, מאכילה -
מכניס את האוכל לפיה מעופד - בעמידה ומשקה מעופד, ונותנין
פרשינן בפני עצמן ומים בפני עצמן, וכל עוד שהבהמה אינה
רבוצה אינו יכול לתחוב כל כך בעומק, ויכולה להחזיר את האוכל
ואינה בולעת על כרחו.
שנינו במשנה: מהלקטין לתרגולין בו, ונותנין מים למורסן אבל לא
גובלין. הגמרא דנה בענין נתינת מים למורסן וגיבולו בשבת: אמר
אפי, אמריה קמיה דמר - אמרתי לפני רבי, מתניתין מני -
משנתניו שאמרה שנתנית מים למורסן עדיין אינה נחשבת ללישה,
כדעת מי היא שנויה. ואמר לי רבי, רבי יוסי בר יהודה היא, דתניא,
אחד נתן את הקמח ואחד נתן לתובו מים האחרון חייב, דברי
רבי סבור שנתנית המים בלבד נחשבת ללישה. רבי יוסי בר יהודה
אומר, אינו חייב עד שייגבל - עד שילוש.
מקשה הגמרא: דילמא עד כאן לא קאמר - שמא לא אמר רבי יוסי
בר יהודה התיב שנתנית מים אינה נחשבת ללישה, אלא דוקא
בקמח, דבר גיבול הוא - שהוא ראוי ללישה, והיינו שעל ידי הלישה
הוא הופך לעיסה, אכל מורסן דלאו בר גיבול הוא - שלא שייכת
אצלו לישה, לפי שהמורסן אינו הופך לעיסה על ידי הגיבול, אפילו
רבי יוסי בר יהודה מודה שנתנית מים בלבד נחשבת ללישה.
דוחה הגמרא: לא סלקא דעתך - לא יעלה בדעתך לומר כן, דתניא
בבבא - לפי ששנינו בפירוש, אין נותנין מים למורסן, דברי רבי,
רבי יוסי בר יהודה אומר, נותנין מים למורסן, ואם כך ברור
שמשתניו כרבי יוסי בר יהודה.
הגמרא דנה בענין גיבול קמח קלי: תנו רבנן, אין גובלין בשבת את
הקלי -ו-קמח שנעשה מתבואה שייבשה בתנור, ואינו בר גיבול, ויש
אומרים שגובלין אותו בשבת. שואלת הגמרא: מאן יש אומרים -
בשיטת מי הם היש אומרים, שהרי לרבי נתינת המים לבד כבר
אסורה, ולרבי יוסי בר יהודה נאמר בפירוש במשנתניו שאין מגבלים
מורסן. משיבה הגמרא: אמר רב חסדא,